

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de kabinetsreactie op het advies “Gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid” van de Commissie Gespoten PUR-schuim van de Gezondheidsraad (Kamerstuk 32 847, nr. 761) en de reactie op het verzoek van commissie over de brief van Meldpunt inzake PURslachtoffers van 17 februari 2021 (Kamerstuk 32 847, nr. 762)

De fungerend voorzitter van de commissie,
Bosma

Adjunct-griffier van de commissie,
Verhoev

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

II Antwoord/ reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken met betrekking tot gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid. Deze leden hebben hierbij nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie willen weten welke bezwaren doorslaggevend zijn geweest om niet over te stappen naar een verplichte certificering. Deze leden willen weten welke voor- en nadelen de minister ziet in verplichte certificering. Zij willen weten wat verplichte certificering gaat doen op het aanbod van bedrijven die PUR-schuimisolatie aanbrenge. Zij vragen in hoeverre de minister verwacht dat er dan een prijsstijging komt voor huiseigenaren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brieven met betrekking tot gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid (32847-761 en 32847-762). Deze leden hebben nog enkele vragen die zij aan de minister willen voorleggen.

De leden van de D66-fractie lezen dat de minister er voor heeft gekozen om in lijn met het advies van de Gezondheidsraad een evaluatie te starten over de huidige werkpraktijken rondom het gebruik na PUR-schuimisolatie. Deze leden vragen op welke termijn deze evaluatie wordt verwacht. Daarnaast vragen zij of nader uiteengezet kan worden wat de voor- en nadelen zijn van een verplichte certificatie voor het toepassen van PUR-schuim om een juiste toepassing van PUR-schuim te borgen.

De leden van de D66-fractie vinden een goede bescherming van werknemers die met PUR-schuim werken van groot belang. Deze leden constateren dat de Gezondheidsraad een advieswaarde voor isocyanaten heeft afgegeven die veel lager ligt dan in anderen landen. Zij vragen hoe de balans bewaakt wordt tussen een goede bescherming van werknemers enerzijds en tegelijkertijd voorkomen wordt dat door een relatief strikte norm de werkbaarheid eventueel in het geding komt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsreactie op het advies 'Gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid' van de Gezondheidsraad en de reactie van de minister op de brief van het Meldpunt PURslachtoffers. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De Gezondheidsraad acht bij een juiste toepassing van gespoten PUR-schuimisolatie de blootstelling aan gevaarlijke stoffen zeer laag en nadelige gezondheidseffecten voor bewoners onwaarschijnlijk. De leden van de CDA-fractie zijn verheugd met deze conclusie. In het advies 'Gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid' van de Commissie gespoten PUR-schuim van de Gezondheidsraad wordt gesteld dat bewoners de garantie moeten krijgen dat isoleerders werken conform de richtlijnen voor gecertificeerde bedrijven. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat niet alle bedrijven gecertificeerd zijn. Voor gecertificeerde bedrijven gelden aanvullende eisen die ervoor moeten zorgen dat het proces goed en veilig verloopt. Deze leden hebben de zorg dat werkzaamheden met PUR-schuim die niet onder certificering worden uitgevoerd tot risico's leiden. Zo lopen werknemers die de isolatiewerkzaamheden uitvoeren serieuze gezondheidsrisico's. Deelt de minister deze zorgen? En zo ja, welke verdere acties is de minister van plan te nemen om deze risico's in te perken? Het rapport adviseert verplichte certificering van bedrijven die met PUR-schuim werken. De sector zet zich al enkele jaren in voor verplichte certificering en ondersteunt deze aanbeveling. Deze leden vragen de minister of hier actie op wordt ondernomen. Ook zijn zij benieuwd wat de Europese regelgeving is omtrent het werken met PUR-schuim en of deze regelgeving certificering vereist. Tevens vragen zij of de minister bereid is om met de sector in gesprek te treden over de adviezen van de Gezondheidsraad.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de minister over het advies 'Gespoten PUR-schuimisolatie en gezondheid'. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen.

Aandachtspunten voor de minister

De leden van de SP-fractie vragen op welke manier inzichtelijk is dat PUR-schuimisolatie op de juiste manieren wordt toegepast. Deze leden lezen dat bij een juiste toepassing het onwaarschijnlijk is dat er nadelige gezondheidsgevolgen bestaan bij het gebruik van PUR-schuimisolatie. Heeft de minister helder welke richtlijnen precies moeten worden toegepast en of dit door de brancheorganisaties ook daadwerkelijk gebeurt zo vragen zij. De Gezondheidsraad stelt dat nadelige gezondheidseffecten niet zijn uit te sluiten zo lezen deze leden. Zij vragen daarom of vervolgonderzoeken hieromtrent kunnen worden ingesteld om alle risico's, zelfs wanneer deze onwaarschijnlijk zijn, uit te sluiten.

Aanbevelingen van de Gezondheidsraad

De leden van de SP-fractie lezen dat het isolatiebedrijf verantwoordelijkheid draagt dat de bewoner de voorgeschreven periode niet aanwezig is in de woning. Is er zicht op hoe bedrijven hiermee omgaan en of deze isolatiebedrijven hier ook daadwerkelijk toezicht op houden, zo vragen deze leden. Zij willen graag weten of er meldingen zijn dat deze verplichte afwezigheid niet wordt gehandhaafd. Hoe lang moeten bewoners verplicht afwezig zijn en varieert dit nog per product wat gebruikt wordt zo vragen deze leden. Is het bekend of buiten Nederland een langere afwezigheid wordt geëist door isolatiebedrijven of leveranciers bij het gebruik van deze producten zo vragen zij.

Aanpassen Bouwbesluit en overheidstoezicht

De leden van de SP-fractie vragen zich af waaruit het onderscheid bestaat tussen de verplichte afwezigheid van bewoners bij vloerisolatie, maar dat deze verplichting ontbreekt bij dakisolatie. Hoe wordt erop toegezien dat het advies van de leverancier om verplicht voor een langere tijd van twee uur afwezig te zijn, wordt opgevolgd en bij wie ligt deze verantwoordelijkheid zo vragen deze leden. Voorts vragen zij waarom de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) op dit moment geen toezicht houdt op gespoten PUR-schuim en of de vrijwillige certificering voor de sector voldoende is.

Betere bescherming werknemers

De leden van de SP-fractie vragen wanneer het haalbaarheidstraject over de bepaling van de grenswaarden is afgerond. Wanneer worden de resultaten hierover naar de Kamer gecommuniceerd zo vragen deze leden. Voorts willen zij graag weten waarom het advies van de Gezondheidsraad inzake de grenswaarden van isocyanaten niet is overgenomen.

Sectoronafhankelijk en nader onderzoek naar gezondheidseffecten

De leden van de SP-fractie vragen waarom de aanbevelingen van de Gezondheidsraad voor nader onderzoek over de gezondheidseffecten niet worden overgenomen.

Milieuaspecten van PUR-schuim

De leden van de SP-fractie vragen of het mogelijk is om sneller tot milieuvriendelijkere eisen te komen in relatie tot het spuiten van PUR-schuimisolatie. Deze leden vragen ook op welke manieren PUR-schuim te scheiden is en of het terug kan worden gebracht tot circulair afval. Mocht dit op dit moment niet mogelijk zijn vragen zij op welke manieren dit in de toekomst tot de mogelijkheden kan gaan horen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de reactie op het advies van de Gezondheidsraad over gespoten PUR-schuimisolatie. Daarover hebben deze leden nog enkele vragen.

Algemeen

De leden van de PvdA-fractie lezen dat bij correct gebruik de kans op blootstelling aan gevaarlijke stoffen volgens de onderzoekers laag is. Kan de minister ingaan op of deze vorm van isolatie toegepast wordt volgens de geldende wet- en regelgeving? Kan zij daarbij ook aangeven of ze signalen heeft ontvangen dat gespoten PUR-schuim wordt gebruikt op een manier die schadelijk zou kunnen zijn voor de gezondheid?

Adviezen

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de Gezondheidsraad aanbeveelt over te gaan op verplichte certificeren en het handhaven van de richtlijnen van de certificering. Toch geeft de minister aan niet over te willen stappen op certificering maar eerst een analyse te doen van de werkwijze. Deze leden vragen of de minister van mening is dat verplichte certificering leidt tot een veiligere werkomgeving. Zo nee, kan zij uitleggen waarom niet? Hoe lang zal de evaluatie van de werkwijze in beslag nemen? Deze leden maken zich zorgen over het feit dat werkzaamheden met PUR-schuim niet met certificering worden uitgevoerd. Deelt de minister deze zorgen? Hoe beoordeelt zij de risico's dat er zonder certificering wordt doorgewerkt?

Voor het overige zijn de leden van de PvdA-fractie van mening dat er zorg gedragen moet worden voor een veilige omgang met isolatiemiddelen. Zowel werknemers die met PUR-schuim werken als bewoners waarvan de woningen worden geïsoleerd moeten erop kunnen vertrouwen dat de materialen op een veilige manier worden gebruikt en niet schadelijk zijn voor de gezondheid.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben kennisgenomen van de stukken en willen de minister daarover nog een aantal vragen voorleggen.

Gezondheidsrisico's

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren lezen allereerst dat de minister aangeeft in de omgang met chemische stoffen te werken op basis van de Europese REACH-verordening. Deze leden vragen de minister of dit naar haar mening afdoende zekerheid en bescherming biedt, zeker gegeven het feit dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in 2019 de Tweede Kamer nog informeerde over het feit dat ruim een derde van de chemische dossiers -onder REACH- niet op orde is (Kamerstuk 28 089, nr. 121). Ook gaf het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in 2018 nog aan dat de hoeveelheid stoffen waarover informatie ontbreekt groot en erg zorgwekkend is. Voor deze leden is op dit moment onvoldoende aangetoond dat op basis van de REACH-verordening de bescherming van gezondheid en milieu voldoende gewaarborgd is.

Het feit dat chemische dossiers niet op orde zijn en voor een aantal stoffen in PUR-schuim de gezondheidsrisico's zelfs niet, of niet voldoende, onderzocht zijn baart de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zorgen. Zo lezen deze leden in het rapport van de Gezondheidsraad over de gevaren en kennishiaten rondom de isocyanaten en de afbraakproducten. Zij vragen de minister uitgebreider te reageren op de daar beschreven gevaren van MDI, MDA en de verschillende monoisocyanaten. Wanneer treedt de aangekondigde wettelijke grenswaarde voor isocyanaten in werking? Gaat dit voor diisocyanaten en de verschillende monoisocyanaten gelden? Wat moeten deze leden verstaan onder een haalbaarheidstraject waarvan de minister zegt dat dit voorafgaat aan het opstellen van de wettelijke grenswaarde? Kan de minister bevestigen dat gedurende dit traject bedrijfsbelangen nooit zullen prevaleren boven gezondheidsbelangen? Deze leden vragen hiernaar

omdat het kabinet een slechte reputatie heeft als het aankomt op het kiezen tussen gezondheidsbelangen en economische belangen.

Voor wat betreft de blootstelling aan polyolen lezen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat daar bisfenol A in gebruikt wordt. Een bewezen hormoonverstorende en reproductietoxische stof waarvan deze leden de regering al in 2018 opriep die uit te bannen. Kan de minister aangeven waarom het gebruik van bisfenol A nog niet verboden is? En kan zij ervoor zorgen dat bisfenol A niet vervangen zal worden door een (welhaast) net zo toxische alternatieve bisfenol variant?

Kan de minister verder aangeven hoe het kan dat over een aantal katalysatoren die gebruikt worden in PUR-schuim geen gegevens over de toxiciteit beschikbaar zijn? Op welke wijze is de toelating op de markt van deze stoffen dan geregeld? Kan de minister bevestigen dat, zoals duidelijk werd uit WOB-stukken, in een eerdere versie van het RIVM-rapport uit 2016 vermeld stond: "De in PUR gebruikte katalysatoren zijn over het algemeen schadelijk bij inademing"? Welke informatie had ertoe geleid dat die passage werd geschreven? En welke informatie heeft ertoe geleid dat deze passage is geschrapt?

Kan de minister aangeven hoe het kan dat over de vlamvertragers (gechloreerde organofosfaten) geen classificaties voor gezondheidsrisico's beschikbaar zijn? Is de minister van mening dat er voldoende kennis is over de gevaren van deze middelen?

Kan de minister aangeven waarom zij de blaasmiddelen alleen wil aandragen voor gezamenlijke prioritering? Waarom is Nederland niet zelf bereid deze onderzoeken te laten doen? Gaat de minister ook de ontbrekende informatie over de andere stoffen zo snel mogelijk in kaart (laten) brengen? Zo ja, op welke termijn is dit naar verwachting gebeurd? Mocht dit via de Europese route verlopen, op welke termijn denkt de minister dat dit gebeurd is?

De Gezondheidsraad geeft aan dat voor de MDI alleen de monomere en niet de oligomere moleculen gemeten worden en dat dit leidt tot onderschatting van de blootstelling. Kan de minister een inschatting maken van de mate waarin dit onderschat wordt? Zo nee, waarom niet? Wat zijn de implicaties van die onderschatting voor de gezondheidsrisico's?

Werkwijze en bescherming

Kan de minister aangeven of de passage waarin de Gezondheidsraad spreekt over "blijvende ventilatie van de kruipruimte" een van de eisen is die alleen van toepassing is bij het aanbrengen van PUR-schuim? Of is dit ook van toepassing na het aanbrengen van het PUR-schuim en zo ja voor hoelang? En kan de minister reflecteren op het gegeven dat de Gezondheidsraad stelt dat ook met geforceerde ventilatie de grenswaarden overschreden kunnen worden.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren lezen in het rapport van de Gezondheidsraad dat 90% van de bedrijven in de branche gecertificeerd is. Kan de minister aangeven of zij dat voldoende vindt gegeven de gezondheidsrisico's en ook specifiek aangaande de risico's bij onjuiste toepassing? Kan de minister tevens aangeven in welke mate ook bij gecertificeerde bedrijven onjuiste toepassing plaatsvindt, zeker omdat daar in het verleden al veel signalen over zijn geweest? Wat zijn voor de minister de consequenties daarvan?

Wat is voor de minister de waarde van de 'juiste toepassing' aangezien de Gezondheidsraad ook stelt dat zelfs in dat geval met de gemeten blootstellingen (die dus nog een onderschatting zijn van de ware blootstelling) er door de handschoenen heen blootstelling is. De Gezondheidsraad stelt ook dat het een uit andere sectoren bekend gegeven is dat ook met beschermende middelen toch onvoldoende bescherming geboden kan worden. Wat is de reactie van de minister daarop en welke consequenties heeft het voor het vasthouden aan haar inzet om vooral te sturen op de 'juiste toepassing'?

Kan de minister tevens aangeven waarom er wel regels zijn vastgelegd in het Bouwbesluit over gebruik van PUR-schuim onder de vloer maar niet bij gebruik elders?

Milieu

In de reactie lezen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat de minister in de veronderstelling is een actief beleid te voeren om de milieudruk van de bouw te verminderen en circulariteit in de bouw te vergroten. Deze leden vragen de minister in hoeverre PUR-schuim, gegeven dat het zich verkleeft met andere materialen waarna het heel moeilijk en enkel tegen hoge kosten weer kan worden gescheiden, gezien kan worden als circulair? In de schriftelijke vragen van april 2021 was zij hierover niet duidelijk waardoor deze leden nu een betere uitleg vragen. Hoe gaat de minister isolatiemateriaal circulair maken? Hoe kan, in den brede, een circulaire bouwsector worden bereikt wanneer men bouwmaterialen en bouwproducten blijft gebruiken die de circulariteit van de bouwsector in de weg staan? Welk beleid wordt daar breder op gemaakt? Daarnaast vragen deze leden zich af in hoeverre de drie genoemde hoofdlijnen van beleid om de milieudruk van de bouw te verminderen, van toepassing zijn op bestaande particuliere woningen - waar veruit de meeste gevallen van woningisolatie met gespoten PUR-schuim plaatsvindt - en niet enkel op nieuwbouw- of grote renovatieprojecten. Ook lezen de leden dat door de eis stapsgewijs te halveren uiterlijk in 2030 milieuvriendelijke materialen en producten aantrekkelijker worden. Zij vragen zich af in hoeverre dit tijdspad zou kunnen worden versneld en welke mogelijkheden er nu al zijn om voor andere isolatieopties dan gespoten PUR-schuim te kiezen.

Op welke wijze zorgt de minister ervoor dat de isolatie-inspanningen niet leiden tot een verlies aan habitat voor diersoorten? Verder vragen deze leden waarom de blaasmiddelen die een langdurige bijdrage leveren aan de opwarming van de aarde, gezien de klimaatcrisis, niet sneller kunnen worden vervangen dan 2023, zeker gegeven het feit dat alternatieven al beschikbaar zijn.

Overig

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de minister wanneer de verdere maatregelen omtrent wettelijke regels voor spouwmuur- en dakisolatie en de termijn voor afwezigheid en verlichte certificering te verwachten zijn. En deze leden vragen de minister, aangezien zij meldt dat de NVWA alleen toezicht houdt op PUR-schuim totdat het toegepast wordt, bij welke instantie mensen zich dan moeten melden nadat het toegepast is.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de minister de Kamer te informeren over de contacten die het ministerie het afgelopen decennium heeft gehad over PUR-schuim met partijen uit de sector, met bedrijven en met kennisinstellingen. Heeft het ministerie op enig moment bij kennisinstellingen (zoals RIVM of de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO)) aangedrongen op aanpassingen in onderzoeksopzet dan wel uitkomst?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de minister ook op welke manier zij zich ervoor inzet dat voor het testen van de verschillende chemicaliën zo min mogelijk of het liefst helemaal geen proefdieren gebruikt worden.

Kan de minister tot slot aangeven waarom het aan werkgevers is om een risico-inschatting te maken? Is het niet aan producenten om deugdelijk onderzoek te doen naar de risico's? Is het niet aan de overheid om aan de hand van die onderzoeken te besluiten over toelating? Om grenswaardes op te stellen? Is naar mening van de minister dit voor alle stoffen in PUR-schuim adequaat en voldoende onderzocht?

II Antwoord/ Reactie van de minister

